

Arkivsak 21/06193-1 - 151

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Formannskap		
Kommunestyre		

Årsmelding 2020

Vedlegg:

Årsmelding Orkland kommune

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret tar årsmelding 2020 til orientering

Saksopplysninger:

Årsregnskap og årsberetning for 2020 er lagt frem i egne saker. I tillegg er det utarbeidet en årsmelding som beskriver driften i 2020. Denne årsmeldingen legges nå frem til orientering.

Vurdering:

2020 ble et krevende år

Vi visste at 2020 ville ble et annerledes og krevende år. Lite visste vi om at det skulle komme utfordringer som har satt Orkland på prøver vi ikke kunne forestille oss. Året ble preget av sammenslåingsprosess og pandemi. Det fikk fram det beste i Orkland - orklendingene stod sammen. Dette er erfaringer vi må ta med oss.

Solid styring i første driftsår

I første driftsår har vi klart å etterleve vår uttalte målsetting om solid styring. Flere av landets sammenslåingskommuner har opplevd til dels store økonomiske utfordringer.

Regnskapet viste et mindreforbruk på 56,1 millioner kroner for 2020. Det gir oss et godt utgangspunkt for framtida.

Samarbeid og dialog er nøkkelen

Pandemien har vært svært krevende for alle kommuner i Norge. Orkland har vært dyktige og heldige. I 2020 hadde vi lite smitte og håndterte utbruddene godt. Det ble tidlig etablert en god struktur for arbeidet. Den sammenslåtte kommunen har vært robust i håndteringen av pandemien. Ikke minst var Orkland gjennom sammenslåingen mye mer robust for å håndtere pandemien, samtidig som vi har ivaretatt forsvarlig drift og utviklingsoppgaver.

Vi har lært av pandemien at det ligger en voldsom kraft i samarbeid og dialog. Dette har vært selve nøkkelen for koronahåndteringen. Det er all grunn til å gi honnør til innbyggere, næringsliv, frivillige, samt lag og organisasjoner for et svært godt samarbeid. Pandemien har

fått fram det beste i oss. Sammen finner vi gode løsninger. Det er noe vi må bygge videre på. Store utfordringer står foran oss.

Midlertidige endringer og omstendigheter utgjorde nesten hele mindreforbruket

Pandemien har ført til reduserte driftsutgifter for kommunen. Selv med svært utfordrende rammebetingelser har det vært en imponerende tjenesteproduksjon og utvikling i 2020. Bak tallene ligger det mye hverdagsmagi. Dedikerte og løsningsorienterte ansatte har lagt ned en flott innsats i en vanskelig tid. Mange har levert langt utover det vi kan forvente av dem. Vi ser også at inntektssiden er sterkt påvirket av pandemien. Orkland fikk overført ekstra midler og avgifter ble redusert, blant annet arbeidsgiveravgiften. Pandemien førte til et historisk lavt rentenivå og et beskjedent lønnsoppgjør. Mindreforbruket skyldes altså i hovedsak spesielle forhold - engangsinntekter og sparte utgifter. Dette er midlertidige faktorer vi ikke kan regne med i framtida.

Økonomireglementet gir føringer for disponeringen av mindreforbruket

Netto driftsresultat viser hvor mye vi kan disponere til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. I handlingsplan med budsjett 2020-2023 hadde Orkland kommune budsjettet med et netto driftsresultat på 50 millioner kroner for 2020. Dette ble gjort med grunnlag i handlingsreglene i økonomireglementet som kommunestyret har vedtatt.

Regnskapet viser et netto driftsresultat på 112,6 millioner kroner. Sett opp mot vedtatt budsjett for 2020 hadde vi et mindreforbruk på 56,1 millioner kroner. Dette utgjør 3,3 prosent av brutto driftsinntekter. Det tilsvarer for eksempel at en person kan sette av 17.000 kroner til sparing av en årsinntekt på 500 000 kroner. Det er ikke mye.

Gjennom økonomireglementet har kommunestyret vedtatt at enhetene skal beholde overskuddene som er skapt. Administrasjonen vil derfor foreslå at 24,7 millioner kroner settes i overskuddsfond til enhetene. Da sitter vi igjen med 31,4 millioner kroner for fellesområdene.

Høy gjeldsbelastning på grunn av store investeringer

Orkland kommune gjennomfører en rekke investeringsprosjekt vedtatt av de tidligere kommunene. Dette gjør at kommunen har en høy gjeldsbelastning. Flere av disse investeringsprosjektene hadde ikke vært mulig å realisere uten sammenslåingen. På grunn av redusert rentenivå, som er et resultat av pandemien, ble ikke kostnadene med økt gjeldsbelastning så store som forutsatt. Dette vil endre seg når renta øker og begrense handlefriheten for fremtidige investeringer. Nøkkeltall for samlet lånegjeld skal ikke utgjøre mer enn 100 prosent av netto driftsinntekter. Nå ligger Orkland kommune på 130 prosent. I tillegg til ca. 1,7 milliarder kroner på drift, brukte vi 417,7 millioner kroner i 2020 på investeringer. Det gjør at vi samlet hadde en omsetning på over 2,1 milliarder kroner i 2020. Et mindreforbruk på 56,1 millioner kroner i en slik sammenheng er ikke stort.

Felles situasjonsforståelse og målbilde

Det har vært avgjørende at vi har klart å forankre en felles situasjonsforståelse og målbilde hos enhetslederne. De har lojalt fulgt opp målsettinger og rammebetingelser. Sammen med sine ansatte skal de ha hoveddelen av æren for de gode resultatene. For mange har det vært en stor overgang og tøffe tak. Vi må fortsette å fokusere på felles situasjonsforståelse og

målbilde. I og med at 2020 ble et svært unormalt år, fikk vi dessverre ikke den kunnskapen og erfaringen vi håpet på for å lære hva som er riktig driftsnivå for Orkland i framtida.

Utfordringsbildet er uforandret

Regnskapsresultatet for 2020 gir oss ingen tilleggsutfordringer. Det er et godt utgangspunkt for den krevende jobben som ligger foran oss, og er nok en situasjon som mange andre kommuner misunner oss. Det er betryggende at vi har god økonomistyring og et godt regnskapsresultat, men det forandrer ingenting knyttet til vårt utfordringsbilde.

Vi har fortsatt den samme utfordringen knyttet til at vi ikke har et driftsnivå som er bærekraftig, sett i sammenheng med inntekts- og befolkningsutviklingen. Vi vet at vi må gjøre vanskelige og krevende grep. Dialog og samarbeid blir viktig for å skape felles forståelse og finne de gode løsningene.

Regnskapsresultatet må ikke bli en hvilepute

Fordelen med regnskapsresultatet er at vi kan gjøre endringer på egne premisser. Vi slipper det akutte presset for å gjøre dramatiske kutt slik mange andre kommuner nå gjør. Men det må ikke bli en hvilepute, selv om de valgene som skal tas blir vanskelige. Alle utfordringene vi står overfor nå, ville eksistert i de tidligere kommunene. Det er viktig å huske på.

Forskjellen er at Orkland kommune er mye mer robust for å håndtere dem, samtidig som vi ikke blir så hardt rammet av endringene i inntekts- og befolkningsutviklingen som de tidligere kommunene ville opplevd hver for seg.

Sammen bygger vi Orkland er visjonen vår. Årsmeldingen for 2020 viser at vi er på rett vei.

Tilrådingens økonomiske konsekvenser:

ingen

Konsekvenser for vedtatte målsettinger:

Ingen